

Bayiler ve Dağıtım Şirketleri arasında Dengeli Bir Ortaklık Mümkün mü?

Bayilerin Talebi "Eşit Şartlar, Güçlü Gelecek"

Bu bültenimizde Resmi Gazete'de yayımlanan "Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile getirilen yenilikleri inceleyeceğiz. Ancak bültenimizin ilk sayfasında Global şirketler ile masaya oturan ve sözleşmenin korunması gereken tarafı olduğunu düşündüğümüz Akaryakıt bayilerine de yer ayırdık .Faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Av. Sertan KAYA

Akaryakıt Bayileri, faaliyetlerini başlatabilmek için ön şart olan sözleşmenin imzalanması aşamasından itibaren akdın "major" ögesi Dağıtım Şirketleri karşısında "Eşitlik ve Adalet Mücadelesi" vermektedirler. Geline nokta da neredeyse hareket alanları ağır sözleşme koşulları ile tamamen kısıtlı yerel "Bayi"ler istihdam ve ülke ekonomisine katkı gayesi ile yola çıktıkları andan itibaren sektördeki sayısız kanuni yükümlülükler arasında kendilerine kapı aralamaya çalışmaktadırlar. Bayiiler hukuki açıdan kendilerine dayatma derecesine gelen ağır sözleşme hükümleri karşısında, sırf faaliyetlerine bir şekilde başlamak için mecburen dağıtım şirketleri tarafından hazırlanan ve esnetilmesi neredeyse imkansız bir çok sözleşmeyi kabul etmek zorunda kalmaktadırlar.

Dağıtım Şirketinin güçlü ve otoriter konumu karşısında da bayinin bir an önce faaliyetine başlamaya hevesli olması nedeniyle, anlaşma aşamasındaki zor evreler, bayilerin verdiği bazı tavizler sayesinde bir şekilde atlatılmaktadır. Ancak sonrasında dağıtım şirketi-bayii konjonktürü ve diğer bileşenler birlikte değerlendirildiğinde, mevzuatın getirdiği ciddi sektörel yükümlülükler nedeniyle bayilerin işi hiç te kolay görünmemektedir. Lakin tüm bu olumsuz tabloya rağmen dağıtım şirketlerinin bayrağını dalgalandıran yerel bayilerinin masada güçlü olabilmesi için, ilerideki muhtemel riskleri öngören bir hukuki planlama ile dengeli bir ortaklık elde etmeleri hiç te zor değil!!! Burada önemli olan husus gereken hukuki alt yapıyı riskleri önceden tespit ederek oluşturmak ve sabırlı bir şekilde isteklerini eşitlik ilkesi çerçevesinde kabul edebilecek doğru ve hakkaniyetli dağıtım şirketi ile masaya oturmaktır. Bayilerin ilk aşamada hiçbir şeyin alternatifsiz olmadığını, bu kuralın elbette dağıtım şirketleri için de geçerli olduğunu unutmamaları gerekir.

Dağıtım şirketlerine verilen teminatlar, sözleşmenin kuruluş aşamasında göze çarpmasa da, sonradan ortaya çıkan bir durumda bayilerin ağır borç yükü altına girmelerine neden olabilmektedir.

Dağıtım şirketlerinin ilk ve olmazsa olmaz taleplerinden bir tanesi intifa hakkı tesisidir. Aslında dağıtım şirketlerinin bir nevi var olma sebebi olan yerel bayilerin intifa vermek gibi bir hukuki zorunlulukları yoktur. Ancak intifa tesisi dağıtım şirketleri tarafından artık bir kural gibi dikte edilir hale gelmiştir.

Aynı husus ipotek ve teminat senetleri için de geçerlidir, bu teminatların verilmemesi gerekmektedir. Ancak dağıtım şirketleri masadaki etkin konumlarını sonuna kadar kullandıkları için bu teminatlar bir şekilde bayiden alınmaktadır.

Teminatlar mutlaka sınırlandırılmalıdır,

Bayi eğer teminat vermek zorunda kalmış ise bu teminatlara şart ve süre sınırı getirilmesine dikkat edilmelidir. İpotek, intifa veya teminat senedi olmasına bakılmaksızın bayinin verdiği teminat sözleşme süresinden daha uzun bir süre için kararlaştırılmamalıdır. Eğer ki bir ipotek verilmekte ise bu ipotek çeşidi kesinlikle limit ipoteği tesisi olmalıdır.

23 Kasım 2024 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin Sloganı “LPG Piyasasında Yeni Dönem: Şeffaflık, Denetim ve Dijitalleşme!”dir.

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan düzenlemeler, LPG piyasasındaki lisanslama, sözleşme, bildirim ve denetim süreçlerini daha şeffaf ve uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. Değişiklikler şu yenilikleri içermektedir.

1. Yeni Tanımlar ve Düzenlemeler

- **LPG Otogaz Bayilik Sözleşme Beyanı:** Otogaz bayileri ile dağıtıcıları arasında imzalanan sözleşmelerin, daha önce EPDK'ya sunulan tip sözleşme örnekleriyle uyumlu olduğunu belirtme zorunluluğu getirilmiştir. Bu beyanlar, temel bilgileri (tesis adresi, sözleşme tarihleri, taraflar vb.) içermelidir.

- **Tip Sözleşme:** Bayiler ve dağıtıcılar arasında yapılan sözleşmelerin standart bir şablona uygun olması ve EPDK'ya daha önce bildirilen sözleşme türüne dayanması gerektiği ifade edilmiştir. Böylece sözleşmelerin keyfi olarak düzenlenmesinin önüne geçilmektedir.

2. Bildirim ve Lisanslama Yükümlülükleri

- Lisans sahipleri, tesislerine ait sözleşmeleri ve bunlarla ilgili değişiklikleri zamanında EPDK'ya bildirmekle yükümlü kılınmıştır. Bu düzenleme, piyasanın denetimini artırmayı hedefliyor.
- Lisans türleri arasında otogaz bayilik sözleşmeleri için ayrı bir denetim ve izleme düzeni getirildi. Bu, lisans sahiplerinin piyasa düzenlemelerine uyumunun daha sıkı kontrol edilmesini sağlayacaktır.

3. Denetim ve Şeffaflık

- Lisans sahiplerinin faaliyetlerini düzenleyen yeni kurallar, piyasada daha fazla şeffaflık ve rekabetin sağlanması için tasarlanmıştır.
- **Tesislerin Bildirimi:** Tesislere ilişkin bilgilerin eksiksiz ve doğru bir şekilde bildirilmesi zorunluluğu getirildi. Eksik veya yanlış bilgi durumunda cezai yaptırımlar uygulanabilir hale geldi.

4. Dijitalleşme ve Süreçlerin İyileştirilmesi

- Tüm sözleşmelerin ve bildirimlerin dijital olarak kaydedilmesi, düzenlemelerin daha hızlı ve etkili uygulanmasını sağlayacak.
- Verilerin elektronik ortamda saklanması ve takip edilmesi ile piyasa aktörleri arasında eşitlik ve düzen sağlanması amaçlandı.

5. Amaç ve Etki

- Bu değişiklikler, LPG piyasasında kullanıcıların güvenli, ekonomik ve rekabetçi bir ortamda hizmet almasını desteklemek için yapılmıştır.
- Özellikle otogaz bayilik sözleşmelerinin düzenlenmesi ve EPDK denetiminde şeffaflığın artırılması önemli bir yenilik olarak öne çıkmaktadır.

